

Q&A webinar 'Gevolgen grootschalige toepassing maatregelen op de watervraag en -beschikbaarheid'

VRAGEN BIJ PRESENTATIE DIMMIE HENDRIKS EN ARJEN ROELANDSE

Vraag: Heeft dit ook te maken met moerig veen, of ander soort veen?

Antwoord: Hier is niet speciaal naar gekeken. Het gaat er vooral om dat de weerstand naar het regionale systeem groot is of niet. Mogelijk heeft moerigheid een andere weerstand, maar daar is niet specifiek naar gekeken. Het gaat vooral om de weerstand die aanwezig is in de percelen en de regionale watervraag.

Vraag: Wat is de oorzaak van het verschil in percentage tussen perceelniveau (200-400%) en regionaal niveau (30-40%)?

Antwoord: De watervraag die in een polder optreedt wordt niet alleen veroorzaakt door het veen. Niet alle gronden zijn veen en daarnaast kunnen ook andere zaken water vragen, zoals bijvoorbeeld doorspoeling.

Vraag: Wordt het tekort door lagere berging niet (deels) opgevangen in de winter? Dat door hogere peilen dan die berging al (deels) wordt gevuld, meer dan nu het geval is met lagere peilen. Als ik het goed begreep gingen deze berekeningen alleen over een droge zomer?

Antwoord: Als je echt lage peilen hebt is dat wellicht mogelijk. In veel veenweidegebieden in het westen ligt de grondwaterstand al vrijwel op het maaiveld, dus daar is de hoeveelheid die extra kan worden benut in de winter niet heel groot.

Vraag: Is klink en zetting in verdringingsreeks nou gelijk aan de watervraag als je die ook nog eens wil gaan vernatten?

Antwoord: Deze vraag gaat over hoe vernatting van veen in de toekomst in beleid terecht zou moeten komen. In de verdringingsreeks gaat het in categorie één over veiligheid en het voorkomen van onomkeerbare schade. De vraag is dus of er bij het tegengaan van bodemdaling en broeikasgasemissies in veenweidegebieden de watervraag in categorie één valt; dat is een punt van discussie.

Vraag: Ik mis in het verhaal dat gebieden die vernat worden ook extra water kunnen vasthouden/bergen. Dat geldt misschien minder voor veenweide met hogere peilen, maar wel voor natte teelten en natuurgebieden. Peilen kunnen tijdelijk hoger zijn dan gemiddeld en mogen daardoor ook uitzakken, waardoor er niet meteen weer een watervraag is.

Antwoord: Bij een hoog peil is er weinig ruimte voor berging. Het langzaam laten uitzakken van peilen is een punt voor nader onderzoek, want we weten eigenlijk niet wat dat betekent voor de broeikasgasemissies. Deze studie is gericht op bestaande rapportages/projecten. Daarbij is alleen gekeken naar veenweide. Watervraag in relatie tot natte teelten en natuur is niet onderzocht. Hier is in de VIPNL-Natte teelten projecten wel aandacht voor. Meer informatie over VIPNL is te vinden op: www.vip-nl.nl

Q&A webinar 'Gevolgen grootschalige toepassing maatregelen op de watervraag en -beschikbaarheid'

Vervolg vraag: Of bijvoorbeeld de watervraag beperken door in de droogste paar weken de grondwaterstand uit te laten zakken (en wat betekent dat dan voor broeikasgasuitstoot)?

Antwoord: Vanuit het NOBV wordt hier komende tijd aandacht aan besteed; hoeveel 'verlies' je dan aan emissiereductie? Het is overigens maar een tijdelijk effect (namelijk voor de duur van de droogteperiode).

Vraag: Redeneren we vanuit klimaat (voorkomen emissies) of ook vanuit voorkomen bodemdaling (en dan ook ten aanzien van klei)?

Antwoord: Er is nu vooral vanuit CO₂- uitstoot gekeken, dus vooral vanuit klimaat. Tegelijkertijd, als er geen veenafbraak meer is, is er ook minder bodemdaling want veenafbraak is een van de oorzaken van bodemdaling. In het algemeen is het zinvol om bodemdaling tegen te gaan, ook in kleigebieden, redenerend vanuit het watersysteem (om dat zo veel mogelijk en tegen lage kosten in stand te kunnen houden) en voorkomen van schade aan infrastructuur en funderingen.

Vraag: Wordt ook onderzoek gedaan naar oplossingen voor de toegenomen watervraag (ruimtelijke buffers/peil Markermeer/IJsselmeer omhoog)?

Antwoord: Er is met name gekeken naar de watervraag, in deze studie is niet gekeken naar dit soort oplossingen. Daar zijn wel andere studies naar gedaan, maar die vallen buiten dit onderzoek.

Vraag: Welke schade aan huizen moeten we aan denken?

Antwoord: Bij huizen die in de polders zelf staan kan vochtschade (schimmelvorming) door optrekkend vocht. De andere kant is paalschade bij lagere grondwaterstanden.

Toevoeging: het KBF heeft hier een factsheet over gemaakt:

<https://www.kbf.nl/assets/uploads/2023/12/Factsheet-Funderingsopgave-veenweidegebieden-240322.pdf>

Vraag: Is er bij de schadebepaling ook onderzoek gedaan/gekeken naar multi-causale factoren of cumulatie?

Antwoord: Vanuit deze studie is niet naar multi-causale factoren of cumulatie bij schadebepaling gekeken.

Vraag: Het zou mooi zijn ook verder per regio te bekijken hoe het vergrootte aanbodtekort zich verhoudt tot potentiële toename. In de regio West is de (potentiële) toename van de vraag groter dan de beschikbaarheid/verdeling (we dubben soms regionaal al over inzet van 0.5m³/s. Dan past een toename duidelijk niet. Dit heeft als effect dat we dan vaker in een tekort en dus crisissituatie komen).

Antwoord: Het zou inderdaad goed zijn om verder te kijken per regio, maar daar is op dit moment nog weinig informatie over beschikbaar.

Q&A webinar 'Gevolgen grootschalige toepassing maatregelen op de watervraag en -beschikbaarheid'

Vraag: wordt een zomer 2018 niet later deze eeuw niet een frequentie eens in de ongeveer drie jaar?

Antwoord: het is inderdaad wel de verwachting dat er vaker droger zomers optreden; en 'gemiddelde' zomer zal er anders (droger) uitzien dan nu. Dat is iets om rekening mee te houden.

Vraag: De verdringingsreeks is opgenomen in wetgeving (Omgevingswet: BKL). Dat zou betekenen dat tekort aan water vooral andere sector raakt. Zijn deze andere sectoren hiervan bewust en hoe staat het Rijk hier tegenover?

Antwoord: Dit haakt aan de eerdere vraag of de watervraag in veenweide in categorie één moet komen. Die afweging zal goed gemaakt moeten worden.

VRAGEN BIJ SLOTGESPREK MET HENK VAN HARDEVELD EN DOUWE JONKERS

Vraag: Bedoelt Douwe dan ook in die 30% dat minimale slootpeilniveau van -40 of overall in veen?

Antwoord: Het onderzoek laat zien dat aanleg van WIS het meest effectief is in combinatie met een slootwaterpeil van -40cm of hoger. Als je op ca. 30% van de agrarische percelen binnen een peilvak een WIS toepast (op verzoek van boeren die daarmee aan de slag willen) lijkt het zinvol om daar voor het gehele peilvak een slootpeil (en daarmee peilbesluit) van -40cm als onderlegger te hebben.

Vraag: Wordt die droogleggingsonderlegger die Douwe noemt niet nu al gebruikt bij het maken van WIS-plannen?

Antwoord: Ik denk dat het besef dat een WIS pas echt effectief is bij een slootpeil van -40cm of hoger bij steeds meer waterbeheerders bekend is, en dat zij nu ook al wel met dat uitgangspunt bezig zijn en zich dus de vraag stellen hoe bij de WIS-plannen een slootpeil van -40cm of hoger te realiseren is (: kan dat met een maatwerkvoorziening of is het niet handiger om dat op het hele peilvakniveau te doen).

De genoemde juridische analyse is hier te vinden:

https://www.stowa.nl/sites/default/files/assets/PUBLICATIES/Publicaties%202024/STOWA 2024-34_juridische-aanpak-bodemdeling-veenweiden.pdf